

Fakta om Skydd och olika smittvägar, samt Handhavande av förorenat material

I motsats till Munskydd, som är avsedda att förhindra spridning av droppar från bäraren, så är Andningsskydd till för att bäraren skall skyddas mot att andas in något skadligt, t.ex. virus.

Val av skydd

Munskydd är inte tillräckligt för att skydda bäraren mot luftburen smitta, men kan i viss mån reducera exponering för droppsmitta. Det är främst avsett för att ta hand om partiklar som kan spridas från användarens mun och näsa. Det används t.ex. av sjukvårdspersonal för att skydda patienter från smitta i operationssår eller brännskador. Det kan också användas för att skydda omgivningen från droppsmitta från en patient som nyser eller hostar.

För att skydda bäraren mot luftburen smitta behövs andningsskydd. De kan ge olika grad av skydd, och det gäller därför att välja rätt andningsskydd för rätt tillfälle.

Andningsskydd

Andningsmasker där omgivande luft passerar genom ett skyddande filter (Filterskydd). Finns både som hel- eller halvmasker med utbytbara filter eller mask av filtermaterial. Mask av filtermaterial kallas också filtrerande halvmask (FF= Filtering Facepiece). Filtermasker är ibland försedda med utandningsventil.

Filter

Enligt svensk och europeisk standard (SS-EN) måste filter i andningsskydd uppfylla filterprestanda för både fasta partiklar (NaCl) och vätskepartiklar (paraffinolja). Filtren klassas efter hur väl de avskiljer sådana partiklar med en storleksfördelning mellan 0.1 och 1.0 µm. (Gasfilter berörs inte här)

P anger att filtret avskiljer Partiklar. En siffra anger avskiljningsgraden, där filter av klass 3 är högst. **P3** avskiljer 99.95 % och **P2** 94,0% av både fasta partiklar och oljedimma.

P3-filter (FFP3)

Andningsskydd med P3-filter, t.ex. filtermask **FFP3**, kan användas som skydd mot luftburen virussmitta. **FFP2** används när kraven inte är lika höga.

Passform

Filtrets avskiljningsförmåga utgör bara en del av ansiktsmaskens skyddsfaktor. En mycket viktig faktor är hur tätt skyddet sluter mot ansiktet. Andningsskyddet provas ut individuellt och testas för läckage. Håll för filtret och andas in och känn efter. Riklig skäggväxt kan bidra till att skyddet inte håller tätt.

Leverantörer

Leverantörer av andningsskydd är skyldiga att förse dem med särskild CE-märkning och svensk bruksanvisning. De har också ofta värdefull information om produkterna därutöver.

Handhavande av kontaminerat material

Filtrerande halvmasker är engångsmasker (så m.a.o. när funktionen försämrats, byter man hela masken). Varje gång som andningsskyddet måste tas av bör man tänka på att det kan vara kontaminerat. Handhygien är således mycket viktig! Tvätta händerna noga med tvål och vatten. Kontaminerade halvmasker kastas i sin helhet. En förorenad mask skall därmed behandlas som riskavfall. I vanliga fall är det enklast att bränna besmittat material. Men att förbränna andningsskydden i lägenhet, är i detta fall ingen bra lösning, även om där finns kamin, kakelugn eller öppen spis, då bl.a. utandningsventilens kåpa är tillverkad i plast. Jag föreslår att ni lägger eventuellt kontaminerat material direkt i kokande vatten i stället. Enkelt och funktionellt samt absolut säkert, då virus dör redan vid 70°.

Var även noga med att rengöra ofta använda ytor (se indirekt kontaktsmitta), Vanligt rengöringsmedel går bra

Några olika smittvägar

Droppsmitta = smitta överförd via sekret/saliv, snor... ex. vid hosta, nysning

Luftburen smitta = Från/till luftvägarna: Droppar torkar ihop till mindre droppkärnor som sprids med luften och kan inandas vid t.ex. influensa. **Från huden:** Partiklar sprids till luften i rummet från stora sår- och hudinfektioner.

Kontaktsmitta = Direkt kontaktsmitta sker mellan smittkälla och mottagare (individ)

Indirekt kontaktsmitta = Mellan personer via händer, kläder, handduk, handtag, bestick, möbler etc.

Zoonoser = smitta mellan djur och människa

Aerosoler = Luftburna partiklar

Vätskeaerosoler = Endotoxiner = Gifter utsöndrade av mögelsporer bundna vid partiklar som sprids från system med vätskeaerosoler t ex användning av recirkulerat vatten för befuktning. Användningen av recirkulerat vatten är ekonomiskt lönsam men leder ofta till att vattnet får ett högt innehåll av organiskt material, detta blir allt vanligare förekommande.